

Anno Domini

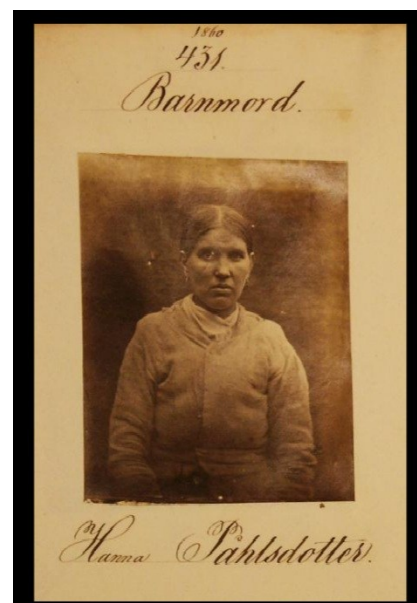
Nr 96, december 2025

Medlemstidning för Föreningen Nora släktforskare

INNEHÅLL

Ordföranden har ordet	s 3
Vårens föreläsningar—Gräv där du står	s 4
Häng med! Släktforskningens dag 31 januari och Nora släktforskare 45 år Årsmöte Nora släktforskare Släktforskardagarna 2026	s 5
Kom till föreningslokalen och använd det material som finns där!	s 6
Dödsdom enligt Guds lag 1711	s 8
Fler stickspår i släktforskningens förtrollande värld	s 10
Gustaf Konstantin Eriksson – ett liv i skuggan av staden	s 12
Hur jag blev "nästanläkt" med Örjan - i Norge!	s 14

Nora släktforskare

Kungsgatan 23, 71331 Nora
(inne på gården)

www.noraforskare.se

Nora släktforskare

Forskarsupport

Forskarstugan har våren 2026 öppet
torsdagar kl 16-19 från 15 januari tom
21 maj, med undantag för skärtorsdag
2 april, valborgsmässoafton 30 april och
Kristi himmelfärdsdag 14 maj.

Släktsök på biblioteket lördag 14 mars
och 25 april kl 10—13

Bli medlem i Nora släktforskare!

Avgift 200 kr/år för vuxna personer. Betalas till bankgiro: 108-4300 eller Swish
123 069 25 58. Ange årsavgift samt namn, mailadress och mobilnummer

Styrelsen 2026 (tom årsmötet 23 mars)

Linnéa Hedkvist

Ordförande, webmaster och kursledare
070 218 11 89
ordforande#noraforskare.se

Örjan Jansson

Kassör
070 625 38 65
kassor#noraforskare.se

Else-Marie Saker

Sekreterare och kursledare
070 831 03 19
webmaster#noraforskare.se

Bitthe Klingstedt

Styrelseledamot och kursledare
073 626 11 50
bitthe.klingstedt#noraforskare.se

Björn Lindquist

Styrelseledamot
070 741 15 37
bjorn.lindquist#noraforskare.se

Christina Alvner

Styrelseledamot
070 564 23 31
christina.alvner#noraforskare.se

Ordföranden har ordet

Vinter, snö och faktiskt också en del sol. I pauserna mellan utevistelser och andra åtgående antar jag att många av oss ägnar tiden till vår släktforskning.

2026 fyller Nora släktforskare 45 år! Det tänker vi fira på lite olika sätt. Den 31 januari firar vi släktforskningens dag med Öppet hus kl 10—14 i vår lokal. Vi bjuder på korv med bröd, kaffe och tårta. Varmt välkomna!

I sommarnumret av Anno Domini kommer föreningens historia att beskrivas lite närmare. Under 45 år hinner det hända mycket.

I detta nummer av Anno Domini har vi några mycket intressanta artiklar som några av våra medlemmar bidragit med. Har du ngt att berätta om i din släktforskning? Skriv gärna och skicka in!

Under hösten startade vi en föreläsningsserie som också kommer att pågå under våren. Vi har för att anordna den fått stöd av EU Leader Bergslagen i form av en sk livskvalitetscheck. Det tackar vi för. Föreläsningarna gör vi i samarbete med Hembygdsföreningen Noraskog och Nora bibliotek. Hembygds- och släktforskning går hand i hand. Föreläsningarna är också en slags fortsättningskurs i släktforskning med nedslag i olika ämnen. Läs mer om dessa i denna tidning.

I augusti anordnades de nationella Släktforskardagarna i Västerås och vår förening deltog med en monter tillsammans med andra föreningar i landskapet Västmanland. Det var trevliga dagar där vi från styrelsen bemannade montern och träffade många trevliga släktforskare som antingen ville veta mer om Nora, hade anor i Nora eller varit i Nora på besök.

Under de senare åren har ett spännande samarbete mellan olika föreningar, som framför allt riktar sig till seniorer i Nora kommun, utvecklats. Nora släktforskare är en av

ingående föreningar. Verksamheter som blivit permanenta är mötesplatserna Äntligen måndag i Nora och Äntligen torsdag i Gyttorp. Uppskattade och välbesökta.

En annan sak som sjuösatts under sena hösten är hemsidan Häng med! (hangmed.se) Sidan riktar sig i första hand till seniorer i Nora kommun och där hittar man aktiviteter och gemenskap för en aktiv och meningsfull tillvaro. Även här har EU Leader Bergslagen bidragit med medel för att bygga upp hemsidan. Gå gärna in och titta och botanisera bland de aktiviteter som presenteras och tipsa gärna andra om hemsidan!

I detta nummer av Anno Domini slår vi ett slag för vår lokal och att alla medlemmar är hjärtligt välkomna att besöka den. Öppen som vanligt på torsdagar kl 16—19 med bemanning på plats.

God fortsättning!

Linnea Hedkvist

Vårens föreläsningar

I samarbete med Hembygdsföreningen Nora-skog, Nora bibliotek och med stöd av EU Leader Bergslagen anordnas flera föreläsningar i olika ämnen som kan intressera hembygds- och släktforskare.

Den föreläsning som planerades den 14 januari om att läsa äldre skrift är tyvärr inställd men kommer att anordnas till hösten.

Föreläsningarna är gratis och anordnas i Nora kulturhus konsthall. Läs mer om de olika ämnen och föreläsarna nedan.

GRÄV DÄR DU STÅR

- en föreläsningsserie om hembygds- och släktforskning

Tisdag 18 nov kl. 18.30
Gårdsforskning och historiska kartor
Digital föreläsning med släktforskare och frilansjournalist Eva Johansson, författare till bl a den nytv-givna *Forska om fastigheter*.

Onsdag 3 dec kl. 18.30
Skogsfinnarnas kolonisation i mellansverige
Om svedjebbruk, kultur och utbredning. Föreläsning med natur- och kulturguide Aulis Syväjärvi.

Onsdag 14 jan kl. 18.30
Lär dig
INSTÄLLT
Denna workshop om att läsa gammal handskrift är flyttad till hösten 2026. Vi återkommer med nytt datum.
med Craes Virestedt från Örebro släktforskare.

Tisdag 10 feb kl. 18.30
I utvandrarnas spår
Hur hittar man spåren efter alla som utvandrade till USA och andra länder? Digital föreläsning med pedagog och släktforskare Lena Ringbrant Ekelund.

Onsdag 11 mars kl. 18.30
Marginaliserade då som nu – arkeologin kring backstugor
Föreläsning med arkeolog och släktforskare Oscar Hellqvist.

Tisdag 14 april kl. 18.30
Barnhusbarn i Sverige
Föreläsning med Chris Bingefors, pensionerad universitetslektor i historiska ämnen och engagerad i Sveriges Släktforskarförbund m fl föreningar - en föreläsare vars hjärta klappar extra för samhällets utsatta under historiens gång.

Onsdag 29 april kl. 18.30
Skattelängder som källa
Föreläsning med Håkan Henriksson, arkivarie och verksamhetsledare på ArkivCentrum Örebro län.

Plats för samtliga träffar:
Nora kulturhus, Konsthallen, Storgatan 15
Det kostar inget att vara med och du behöver inte anmäla dig i förväg.

    Medfinansieras av Europeiska unionen

Föreläsningarna arrangeras med stöd av Leader Bergslagen och är ett samarbete mellan Nora bibliotek, Nora släktforskare och Hembygdsföreningen Nora-skog.

häng med!

Häng med! är en hemsida som startats av föreningar och visar aktuella aktiviteter, resor och sociala möten för seniorer i Nora kommun.

Föreningarna är Röda Korset, PRO, SPF Club Skoga, Hela människan och Nora släktforskare. Samverkan sker också med Nora kommun. För att starta hemsidan har medel beviljats från EU Leader Bergslagen.

Läs mer på www.hangmed.se

Släktforskningens dag 31 januari och Nora släktforskare 45 år
Nora släktforskare firar dagen och dessutom att föreningen fyller 45 år 2026. Kom till vår lokal mellan 10–14. Vi bjuder på korv med bröd och kaffe och tårta!

Årsmöte Nora släktforskare

hålls måndag 23 mars kl 18.30 i Tullbackagårdens samlingsal. Motioner och förslag till årsmötet skall vara styrelsen skriftligen tillhanda senast tre veckor före årsmötet, dvs den 2 mars.

Släktforskardagarna 2026

Arrangeras av Borås släktforskarförening på Åhaga den 22-23 augusti-. Läs mer på <https://www.borasslaktforskare.se/sfd-2026/>

100 kronor rabatt till medlemmar

Du som är medlem i en förening ansluten till Sveriges Släktforskarförbund får 100 kronor rabatt på alla Rötters prenumerationer och prenumerationspaket. Använd Nora släktforskares unika rabattkod när du förnyar eller nytecknar din prenumeration.

Rabattkod för 2026: **XLLT26**

Så använder du rabattkoden: Logga in på Rötter och gå till Rötters prenumerationssida rotter.se/prenumerationer och välj prenumeration. Vid betalningsinformation: fyll i rabattkoden och slutför ditt köp, nu med 100 kr rabatt.

Rabattkoden är giltig till och med den 31 december 2026. Observera att du måste vara inloggad på Rötter för att rabatten ska kunna dras.

Kom till föreningslokalen och använd det material som finns där!

Vi köper regelbundet in böcker om släktforskning framför allt från Sveriges släktforskarförbund, men också litteratur som beskriver Nora med omnejd, Bergslagsområdet och intressanta personer som verkat här.

Vi har byggt upp ett litet bibliotek i lokalen som Bitthe Klingstedt, styrelseledamot, på fint sätt organiserat under hösten. Vi har många av de handböcker som Släktforskarförbundet givit ut, t ex om emigrantforskning, forskning i städer, forskning i Stockholm och Göteborg, forskning kring samiska rötter, släktforskning i Finland, Norge, Danmark samt utanför Norden t ex Tyskland, judisk forskning, hur man läser gammal skrift mm mm. Lokal litteratur finns också, t ex Pershytteserien och en del av Hembygdsföreningen Noraskogs skrifter.

Som medlem i Nora släktforskare är du hjärtligt välkommen att besöka vår lokal och fritt botanisera i allt material som finns där.

Lokalen är öppen för medlemmar och andra intresserade på torsdagar mellan kl 16-19 under stor del av året. Denna vår öppnar vi den 15 januari och sista torsdagen är den 21 maj, med undantag för skärtorsdag 2 april, valborgsmässoafton 30 april och Kristi himmelfärdsdag 14 maj.

Det finns alltid två personer på plats som hjälper till och stödjer i släktforskningen. För medlemmar är besöken gratis, övriga får betala 40 kr per gång.

Vi är glada för alla besök så känn inte att ni på något sätt stör. Allt material vi har är till för medlemmarna och det är bra att det används!

Släktforskarnas årsbok har givits ut sedan 1988 fram till 2024 och de kan du hitta i vår lokal.

I lokalen finns en litteraturförteckning och som medlem kan man låna hem de böcker som man är intresserad av.

Vi prenumererar på Släktforskarförbundets tidning Släkthistoriskt Forum så den finns också att läsa liksom en del släktforskartidningar från andra föreningar runt om i landet.

När det gäller databaserade släktforskarprogram har vi Arkiv Digital (AD) i några datorer. I AD är hittar man digitaliserade kyrkböcker för Sveriges alla församlingar. AD är också störst i världen på sökbara svenska personregister. Där finns Befolkningen i Sverige (BiS) som är det största personregistret i Sverige samt befolkningsregister för åren 1940, 1945 (Stockholm), 1950, 1960, 1970, 1975, 1980, 1985 och 1990. Indexerade register för delar av Sverige och olika tidsperioder finns också för födda, vigda och döda. Arkiv Digital innehåller även bouppteckningsregister, register över emigranter, register över värnpliktskort, jordbruksräkningen 1944, bouppteckningsregister, värnpliktskort, polisunderrettelser, båtsmansrullor, fängelserullor, SCB:s utdrag ur födelse-, vigsel- och dödböcker för åren 1925-1947 (1930-1947 för församlingarna i Stockholms stad) m fl register.

Andra program som finns tillgängliga i vår lokal är:

- Sveriges befolkning 2000
- Smed 14, databasen över Sveriges smedsläkter
- Rotemannen 3, databasen som innehåller alla som bodde i Stockholm 1878-1926
- Sveriges dödbok 10 för cirka 17,8 miljoner döda åren 1800–2024.
- Begravda i Sverige 2 med sammanlagt drygt 6,4 miljoner begravda från cirka 3000 kyrkogårdar fram till 2012
- Ancestrys databas.

Från Eva Marcusson i Dalkarlsberg har föreningen fått förteckningar över emigranter från Viker till Norra Amerika, Norge, Finland, England, Tyskland, Ryssland och Afrika. Alla emigranter mellan år 1854 och 1930 har dokumenterats.

I lokalen finns också Britt-Marie Lundells utredningar av följande släkter (också till försäljning):

- Bondebysläkten
- Domare Pelles släkt
- Ekestubbesläkten
- Gellnerska släkten
- Hoyersläkten
- Mathes Lankinensläkten
- Måns Finnes släkt
- Ringshyttesläkten
- Simon i Sångensläkten
- Sundiska släkten

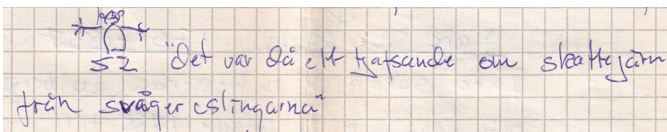

Föreningen säljer också till mycket förmånliga priser dubletter av olika böcker och skrifter.

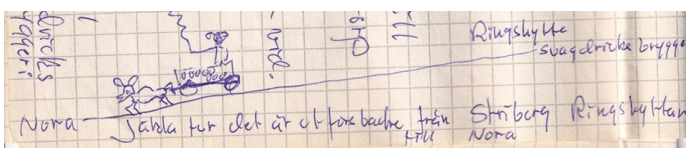
Dödsdom enligt Guds lag 1711

Av Gunilla Zimmerman

Att kartlägga min pappas rötter visade sig vara enkelt. Det var bara att använda sig av det hembygdsforskaren Johan Johansson skrivit om Ringshytte-släkten i boken från Noraskogs arkiv. Pappa och hans syskon härstammade nämligen i rakt nedstigande led från dess stamfader Erik Larsson (f ca 1550, d ca 1623). I den mån Johansson hittat speciella händelser har han tagit med dem i sin systematiska framställning. Det har inspirerat min farbror Åke Nelling, som har läst samma bok, till många illustrationer.

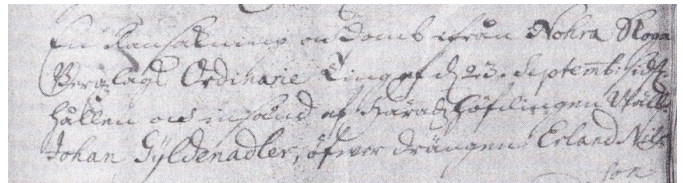

Pappas farfar Erik Fransson gruvarbetare, torpare vid Fåsjöhyttehäll, svagdrickutkörare vid Ringshyttans svagdricksbryggeri.

Själv fastnade jag för det som stod om Erik Larssons sonson Erland Jönsson, vars dotter Ingeborg gifte sig med bergsmannen Nils Hansson i Jerle. Johan Johansson kunde berätta att deras son Erland Nilsson av Nora häradsting den 23/9 1711 dömdes till döden för övervåld mot sin mor. Vad hade hänt?

Jag fick enkelt ett protokoll från rättegången vid Nora tingsrätt hösttinget 1711 från Riksarkivet, men där stötte jag på problem. Inte så lätt att läsa:

Då är det bra att ha kontakter. Ingemar Widestig i Västerås släktforskarförening hjälpte mig att tyda den svårlästa handskrivna texten som omfattade 22 sidor. Men sen gäller det att förstå det krångliga språket.

”En Ransakning och Domb ifrån Nohra Skoga Bergslags Ordinarie Ting d 23 Septemb: [...] öfwer drängen Erland Nilsson wid Järlö om sine 20 åhr, hwilken af valdingrn Anders Andersson blifwit anklagad och med 3ne Eedelige wittnen Öfw(er)tygad, det han d 15. förberörde Månad (?) Bondeby Gästgifware gård, föruthan wiste otydighet emot Gästgifwaren (A) ders Ersson, hwilken han skylt warit saker, att han dagen föruth blifwit (?) (?) till Knekt, har då dess Moder H Ingeborg Erlandsdotter härom fått Ku(nd)Skap och derpå kommit det willinndes (?) honom hem, gråtet och bedet att han (?) le följa med sig, och intet så låta har han först swingat sig om, wändt (?)gen till och intet welat achta henne”

Nu fick jag veta att Erland var uppe i två mål, vilket JJ inte hade skrivit. I det första beskylldes han mot sitt nekande för att vara far till Kerstin Ersdotters i Hammarby barn. Då det inte gick att bevisa frikändes han, medan Kerstin dömdes att för lömskaläge böta tjugo mark silvermynt och att en söndag stå vid skampålen vid Nora kyrka! Om hon inte kan betala får hon spöstraff.

Det andra målet gäller ”otidighet, misshandel etc”. Händelseförloppet skildras detaljerat. Då gevaldiger (ungefär polisassistent) Anders Andersson kom till gästgivargården i Bondebyn på väg till knektinskrivning i Linde tillsammans med landshövding Salomon Cronhielm, berättade gästgivaren Anders Ersson att Erland Nilsson, som dagen innan skrivits in som knekt, varit berusad och uppträtt otidigt i gästgivargården samt även sparkat sin gamla moder Ingeborg Erlandsdotter. Landshövdingen gav då gevaldigern order att arrestera Erland Nilsson och föra honom till tinget.

Under rättegången vittnade gästgivaren om hur modern kommit till gästgiveriet för att hämta hem sonen, när han förde oväsen i lokalen. Familjen bodde nämligen i närheten, och hon hade hört sin son väsnas. Erland hade då sparkat henne på låret så att hon ramlade och ropat åt henne att "ryka åt helvetes hem". Modern bekräftade att det varit så men ursäktade honom med att han var drucken och att han annars var en lydig son. Erland medgav att han varit drucken men mindes ingenting mer. Flera vittnen berättade ingående om händelseförloppet och om moderns svåra skador. De hade tagit hand om henne och hjälpt henne hem. Erland ska också ha hotat skjuta gästgivaren för att denne var orsak till att han blivit knekt. Erland dömdes till döden med hänvisning till Guds lag Exod 21 v 15.17 Lev 20 v 9 samt Deut 21 v18. Det här förstod jag inte, men jag kom fram till att de här hänvisningarna innebar att de finns i de tredje och femte Moseböckerna, som Karl IX (1550-1611) införde som svensk lag. Jag tog fram min bibel och hittade de häpnadsväckande formuleringarna "Den som slår sin fader eller sin moder, han skall straffas med döden" och "Den som uttalar förbannelser över sin fader eller sin moder, han skall straffas med döden." Erland hade helt klart förbrutit sig mot båda.

Målet mot den 20-årige drängen Erland Nilsson togs åter upp i Nora tingsrätt den 12/11 1711. Händelseförloppet skildras på samma sätt som förut. När han sparkat modern på högra låret så att hon ramlat omkull ska han ha ropat: "Dra du ända till helvetet, du fyllekärring." Nu vädjade båda föräldrarna med tårar i ögonen om nåd för honom inför rätten. De och tre vittnen berättade att han den gången varit drucken men att han annars var lydig och hörsam. På grund av hans ogudaktiga uppförande mot modern kunde dock inte rätten göra annat än att fastslå dödsdomen med hänvisning till Guds lag.

Under årens lopp har man dock fått en mer förlåtande syn, och det kunde löna sig att överklaga ett straff som lutade sig mot Moseböckerna. Efter att Erland och hans föräldrar vädjat till kung Karl XII togs ärendet upp i hovrätten, som återigen redogjorde för händelsen och rättegången i Nora tingsrätt men som i utslaget den 3/11 1711 omvandlade dödsstraffet till trettio par spö och kyrkoplikt. För hovrättens del var ärendet avslutat:

Actum ut Supra

Men för att allt skulle gå rätt till, skickades hovrättens beslut till alla berörda den 12 november, nämligen till: Befallningsman Trotsig Wij Gabriel Falkenberg, Kongl Myttz Råd, President uthj Kongl Swea HåffRätt, samt Åbo Academiæ Cancellar, Grefwe till Sandemar, fryherre till Odenswyholm, Herre till Söderby och Ogstad, så och Vill President och närwarande Assessorer, Hälse Baronen och Landshöfdingen, Wälborne Herr Salomon Cronhielm Wähn- och Wählwilleligen, och låte Herr Baron och Landshöfdingen härmed tillhanda komma en resolverad Criminal Saak, med wänlig begiäran, det will Herr Baron och Landshöfdingen deröfwer wederbörlig execurion följa låta, och sedan Kongl. Rätten der om förständiga. Och Wy befalle Herr Baron och Landshöfdingen Guds alsmäktig, Wähn- och Wälwillellgen.

Om jag förstår detta rätt begär hovrätten att landshövding Salomon Cronhielm ska se till att domen verkställs.

Salomon Cronhielm, landshövding i Närke och Värmland från 1707.

Som kuriosa kan jag nämna att Åke Mossberg upptäckte att jag är sexmanning med Tord Magnusson, prinsessan Christinas man. Vi delar anor i sex generationer, tills den sjunde ättlingen till Erik Larsson, Lars Svensson gifter sig med Anna Adamsdotter, vars dotterdotter blir gift Magnusson, ett namn som följde släkten ända till Tord.

Fler stickspår i släktforskningens förtrollande värld

Av Else-Marie Saker

Efter att ha gått en nybörjarkurs i släktforskning för flera år sedan forskade jag på alla mina barn och bonusbarn och deras respektive partner. Resultatet fick de sedan som uppskattade julklappar. Sedan dess har denna forskning legat i träda men vissa personer har funnits långt bak i mitt minne under åren.

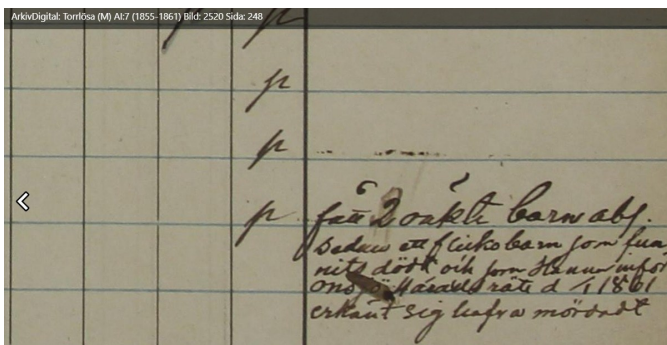

Bild från Malmö länsfängelse fångporträtt
Källa: Arkiv Digital Malmö länsfängelse DIII:1 (1859-1861) Bild 51

Numer är jag en av kursledarna hos Nora släktforskare och under ett av kurstillfällena när vi visade vilka register som finns tillgängliga hos Arkiv Digital kom ett namn upp i mitt minne när registret över fångporträtt visades på storbild: Hanna Påhlsdotter, född 1829 i Torrlösa socken Skåne som jag hittat när jag sökte på mina två äldsta barns fars anfäder, syster till deras farfars farfar. Hon fanns antecknad i husförhörslängden för Torrlösa socken som fånge efter att ha mördat sitt barn. Jag hade forskat på henne och visste att hon avtjänade ca sju år på ett

fängelse i Malmö och att hennes två så kallade oäkta barn under tiden bodde med hennes far, deras morfar som var nattvakt på Trolleholms slott.

Jag fyllde i hennes namn i söklistan över fångporträtt och där var hon på bild! Fotot är taget på Länsfängelset i Malmö 1860 utfört i så kallad Daguerreotypi/Dagerrotypi. Jag var från början lite osäker på om det var rätt kvinna men eftersom jag nu hade ett datum så hittade jag henne i registret över Malmö Länsfängelse som fånge nr 431 vilket var numret på bilden och senare fann jag henne även när hon blev rannsaktad i Onsjö häradsrätt.

Utdrag ur husförhörslängd Torrlösa (M) AI:7 (1855-1861) Bild: 2520 Sida: 248 . Källa: Arkiv Digital

Hanna som tidigare fött två så kallade oäkta barn, Johanna Jönsdotter född 1848 och Jöns Larsson född 1853 blev återigen gravid under 1860. Hon hade då flyttat hem till sin far Pål Svensson efter att modern Gunilla Jönsdotter avlidit i maj 1860. Hon hade tjänat som piga sedan 12-års åldern i socknarna runt omkring Torrlösa. Fadern och systemern Pernilla som var "bräcklig" och bodde kvar hemma hos fadern, frågade henne flera gånger om hon var gravid men hon förnekade detta. Den 8 december 1860 hade hon varit och hämtat en säck med många skäppor råg och korn som hon insisterade på att bära själv istället för 12-åriga dottern Johanna som kvinnan vid kvarnen föreslog då hon anade att Hanna var gravid. På vägen hem halkade hon och slog i ryggen och länderna. Dagarna och nätterna därefter hade hon haft olidliga smärtor och på natten till den 10 december gick hon utanför sin faders boning och födde ett foster direkt på marken i löven. Hon såg intet liv i fostret och visste sig ingen annan råd eftersom hon förut förnekat graviditeten, än att dölja fostret med löven och gick in igen. Dagen efter gick hon till sin tjänst igen som

piga hos en granne. Ryktet hade emellertid gått att hon var gravid och man lät hämta henne till förhör och hon erkände att hon fött ett dött foster under natten och hon sattes i Onsjö Häradshäkte inför rannsakingen som skedde vid Urtima Ting 28 december 1860. Hon hävdar att fostret föddes för tidigt och att det inte visade några som helst livstecken. Men en barnmorska tillkallas som undersöker henne och hävdar på grund av hennes underliv och bröstens tillstånd med gulaktig mjölk :att fostret var ca 8 månader om inte ännu äldre. Hanna nekar till detta inför nämndemännen Måns Andersson från Tråå Norrvidinge, Per Kristersson i Åkarp, Lars Tomasson i Kjells-Nöbbelöf, Per Persson i Onslöf, Anders Åkesson i Gullarp, Jesper Andersson i Sibbarp och N. Lundström i Åkarp.

Fadern och en granne undersöker marken utanför huset när de får veta vad som hänt men de hittar ingenting och antar att vilda djur hittat fostret. Fadern Pål Svensson och systemern Pernilla Påhlsdotter och grannen Olof Nilsson är alla kallade som vittnen vid rannsakingen tillsammans med prästen L D Grönvall, barnmorskan Anna Maria Björnkvist från Ask och inspektoren på Trolleholm. Hanna står på sig och hävdar hela tiden att hon inte var långt gången i graviditeten och inte visste sig annan råd än att förneka förlossningen eftersom hon förnekat graviditeten. Tinget antar att hon återigen vanärat sig genom "oloflig blandelse". Man hittar aldrig fostret och tycks anta att Hanna gjort sig av med det på annat sätt än att ösa löv över det efter att flera av vittnena uppger att de låg orörda och utan några blodspår "fanns att finna" på dem.

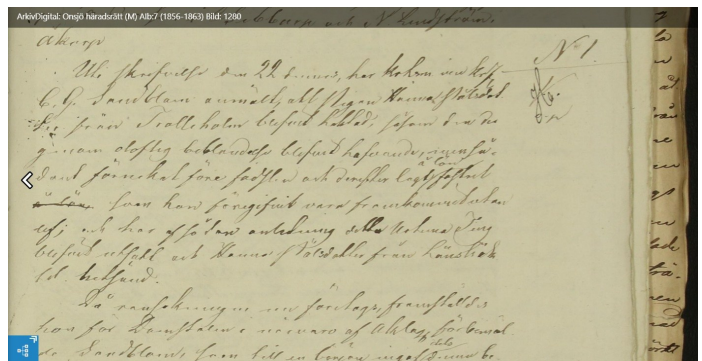
Hon döms därför för barnmord till döden genom halshuggning och sänds till Länsfängelset i Malmö. Där omvandlas straffet till 7 års straffarbete enligt Kunglig Majts utslag den 30 juni 1861.

Domaren skrev så här vid sammanfattningen av domen från Urtima Ting i Onsjö Häradsrätt 28 december 1860:

"För övrigt skulle anmärkas att hon erhuru mera mager än fetlagd tyckas hafa en stark kroppsbyggnad"

Och stark verkar hon verkligen ha varit. Den 31 augusti 1867 släpps hon fri och flyttar hem till fadern där hennes två barn bott medan hon varit fängslad i Malmö. Hennes syster Pernilla hade avlidit tidigare samma år och dottern Johanna Jönsdotter och sonen Jöns Larsson hade vuxit upp och flyttat ut som piga respektive dräng. Hon gifte sig med husaren Lars Billkvist 1871 vars hustru avlidit 1867 och de fick en son 1872 som avled endast en månad gammal. När mannen får avsked flyttar de hem till fadern på Trullstorp igen och bor kvar där även när fadern dör. De driver torpet tillsammans och det ser ut som de tar hand om en systerdotter som fött oäkta barn och står som piga hos dem.

I Hannas bouppteckning december 1902 kan man läsa att hon hade två kor, ett får, en gris, fem höns och en tupp dessutom en byggnad utan fastighet mm mm. Det framgår också att dottern Johanna inte är kallad till bouppteckningen eftersom det inte finns något intyg om att Hanna har antecknat henne som sitt barn. Däremot är Hannas syskon som är i livet kallade och de avstår sedan från sitt arv till förmån för Hannas dotter Johanna. Sonen Jöns dog redan 1873 bara 20 år gammal.

Utdrag ur Protokoll vid urtima ting i Onsjö härad och tingsstället i Åkarp den 28 december 1860

Källa: Arkiv Digital Onsjö häradsrätt (M) Alb:7 (1856-1863) Bild: 1280

Från facebook-sidan Nora Nu & Då har vi lånat följande text skriven av sidans administratör Stefan Yxan Bernström . Givetvis med författarens tillåtelse.

Jag stöter på så många historier och öden när jag läser om hembygden. Jag väljer helt enkelt att sammanfatta ett av alla livsöden här. Här var det till stor del namnet som gjorde mig nyfiken inledningsvis, kanske finns denna historien redan nerskriven eller behöver rättning? Hör av dig i sådant fall!

Gustaf Konstantin Eriksson – ett liv i skuggan av staden

Gustaf Konstantin Eriksson föddes den 21 maj 1888 i Nora. Han var ett oäkta barn, fött av pigan Karolina Larsdotter. Fadern nämns inte i födelsenotisen – men hon tjänade vid tillfället utanför Medåker Fellingsbro. Karolina var dotter till hyttarbetaren Lars Gustaf Jansson i Nya Pershyttan.

År 1893 gifte sig Karolina med arbetaren Johan August Karlsson, jämnårig med henne själv, och dom bosätter sig i Stockholm. Äktenskapet innebar dock ingen stabil familjetillvaro för Gustaf. Han kom istället att växa upp som fosterson hos sin moster, som flyttat från Pershyttan till Torpa väster om Arboga. Modern avled 1928 på Grevgatan Östermalm. Styvfadern dog 1943; hans egen son hade emigrerat till Amerika 1913 och återkom aldrig, något som noterades vid bouppteckningen.

Till storstaden

År 1903, endast 15 år gammal, flyttade Gustaf själv in till Stockholm. Huvudstaden var vid sekelskiftet en stad i snabb förändring – industrialisering, inflyttning från landsbygden och återkommande arbetskonflikter skapade både möjligheter och social oro. För unga män utan utbildning eller fasta familjeband var tillvaron osäker.

Gustaf arbetade som grovarbetare, bland annat

som tegelbärare, ett tungt och slitsamt yrke. Det var också i dessa miljöer han hade sin umgängeskrets. Redan i unga år drogs han in i stadens konflikter.

Kravallerna i Vasastan 1905

Våren 1905 skakades Stockholm av omfattande arbetskonflikter. I maj gick stadens renhållningsarbetare ut i strejk. Studenter kallades in som strejkbrytare, vilket väckte starka känslor. Natten till den 28 maj kulminerade oroligheterna i Vasastan.

När en ensam strejkbrytare färdades med sin häst och vagn längs Thulegatan sprang några ungdomar fram och spände loss hästen. Polisen ingrep och förde både de gripna och ekipaget till stallet på Surbrunnsgatan. Snart samlades stora folkmassor. Skrik och hån övergick i handgripligheter, och polisen började gripa personer urskillningslöst. Gatstenar och flaskor ven genom luften, poliser red in i folkhoppen med dragna sablar och till slut kallades militären in. Vid ettiden anlände omkring 400 man ur hästgardet under Stockholms kommandants befäl. Ett femtiotal personer skadades och ett trettiotal anhölls.

I oktober samma år föll domen mot 23 av de medverkande. Gustaf Konstantin Eriksson var en av dem och dömdes att böta 50 kronor. Enligt uppgift hade han under kravallerna kastat ryska smällare mot både polis och åskådare. Samma år pågick även den så kallade 'Tegellosseriarbeteskonflikten', där omkring 400 tegelbruksarbetare deltog – en miljö Gustaf själv var en del av.

Ett liv i konflikt med lagen

Under de följande decennierna kom Gustafs liv att präglas av återkommande domar för stöld, lösdriveri och våldsbrott. Redan 1908 och 1909 varnades han för lösdriveri. Därefter följde fängelsestraff och tvångsarbete på olika anstalter: Långholmen, Svartsjö, Härnösand, Örebro och Stockholms länsfängelse.

Han dömdes upprepade gånger för stöld – första, andra, tredje och vidare resans stöld – ibland under alias, såsom "Gustaf Lantz". Straffen blev successivt

längre. 1914 anmälde han sig själv till polisen efter att ha fått veta att han var efterlyst. Denna gång gällde det stöld av en kavaj och en väst från Frälsningsarméns skyddshem på Bondegatan, där han varit inskriven. Kläderna sålde han i centrala Stockholm för tre kronor.

Under åren dömdes han även för stölder ur telefonautomater – ett brott som krävde både skicklighet och mod. Vid en häktning 1921 beskrevs han utförligt av polisen: 175 cm lång, spenslig, med sluttande axlar, blå ögon, en framtand saknad och ett fem centimeter långt ärr på höger hand. På bröstet bar han en tatuering – ett kvinnohuvud omgivet av blomrankor i blå färg – troligen från tiden som sjöman.

Vandringar och kringflackande liv

Efter frigivningar följde ofta perioder av kringvandrande. Gustaf försörjde sig genom olaga handel och sov nattetid i hölador utanför städerna. Efter ett längre straff i slutet av 1920-talet kan hans rörelser följas genom landet: Stockholm, Uppsala, Enköping, Västerås, Örebro, Norrköping, Linköping, Oskarshamn, Falun, Sandviken och Gävle. Polismyndigheterna misstänkte att han kunde kopplas till brott på flera av dessa orter.

Ännu på 1930-talet dömdes han för nya stölder. Vid

ett tillfälle bar han på en hovtång, ett verktyg som tidigare använts vid inbrott i automatstationer – något han dock själv förnekade och menade sig ha funnit vid landsvägen. Men stöldturnén i telefonautomaterna matchade hans tidigare uppgivna hemvister. Och uppehälle på vägen har betalats med tioöringar enbart, vilket vittnen uppgivit till polisen. Bevis nog för polisen.

Den sista kända domen föll 1938, då han dömdes för nionde resans stöld och avtjänade straff på Långholmen.

Gustaf var periodvis sjöman och benämnde sig senare som gårdfarihandlare, ett yrke som myndigheterna ansåg bedrevs olagligt just i hans fall. På äldre dagar kallade han sig "agent" – kanske ett försök att ge tillvaron en mer respektabel titel.

Gustaf Konstantin Eriksson avled den 15 augusti 1972 på Vårdhemmet Högalid i Stockholm, ogift och utan kända efterlevande. Hans livsöde är inte unikt, men typiskt för många oäkta barn från landsbygden som sökte sin framtid i den växande storstaden kring sekelskiftet 1900 – och som hamnade i samhällets utkant, där fattigdom, hårt arbete och återkommande konflikter med lagen blev vardag.

Hur jag blev "nästanläkt" med Örjan - i Norge!

Av Bente Lindquist

En kväll i släktforskarlokalen i Nora satt Örjan och jag och småpratade litet. Örjan frågade mig då om hur man släktforskar i Norge då han har släkt där på sin systerdotters makes sida och att man i slakten undrat litet över några namn och släktförhållanden. Vi tittade litet snabbt tillsammans i Digitalarkivet – Norges motsvarighet till Arkiv Digital – och det gick ganska lätt att hitta det Örjan undrade över. Då jag kom hem den kvällen kunde jag inte riktigt släppa att det var något bekant över efternamnet på Örjans släkting så jag gjorde en sökning bland mina cirka 40.000 DNA-släktingar - och PANG! - där var träffen. Örjan och jag är alltså "släkt i slakten" på mycket långt håll längs krokiga vägar! Visst är släktforskning fantastiskt!

Hur gör man då för att släktforska i Norge? Ja det är inte lika lätt som här i Sverige där Arkiv Digital är ett fantastiskt hjälpmedel med alla kyrkböcker och husförhörlängder både lättillgängligt och på svenska. Så är det inte i Norge! Till att börja med så har Norge en 100-årig sekretess vilket gör det svårt att följa slakten framåt i tiden - men oftast är det personer bakåt i tiden släktforskare är intresserade av. Norskan är måhända lätt att förstå

för många svenskar men för andra kan det vara litet knivigt med ord, begrepp och förkortningar. Dessutom har man i Norge två varianter av norska – nynorsk och bokmål - vilket till viss del märks i både skrift och tal.

Det som däremot är mycket bra i Norge är att mycket, av det för släktforskare mest intressanta, är transkriberat och gratis tillgängligt på *Digitalarkivet.no*. Man börjar oftast med att söka efter en person och om man då lyckats skriva in tillräckligt många uppgifter korrekt så får man ett kanske hanterbart antal träffar som man kan gå igenom i förhoppning om att hitta rätt. Precis som vid all sökning i databaser är stavningen viktig – lyckas man inte med den ena så försöker man med den andra. Har man dessutom en adress på personen i fråga så kan man gå till folkräkningarna och leta. De statliga folkräkningarna i Norge är transkriberade och startade 1801 och de genomfördes därefter med ojämna intervall fram till 2001, men även här gäller hundraårssekretessen.

Ett mycket bra hjälpmedel att använda då man vill släktforska i Norge är boken - *Släktforska i Norge* – av Maria Press och Mikael Hoffsten.

Ett mycket bra hjälpmedel att använda då man vill släktforska i Norge är boken - *Släktforska i Norge* – av Maria Press och Mikael Hoffsten.

Så - våga vara nyfiken!

